

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Samlinger

til

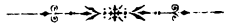
Jydsk Historie og Topografi.

2. Række. IV. Bind.

Udgivet

af

det jydsk historisk-topografiske Selskab.

Aalborg.

Marinus M. Schultz's Forlag.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

1893—95.

Skifter efter jydsk Præster, 1665-1685.

Ved Sofus Elvius.

Skifteprotokoller høre til de vigtigste og værdifuldeste Kilder for dem, der give sig af med personalhistoriske eller kulturhistoriske Undersøgelser; ikke blot indeholde de det paa-lideligste Supplement til de ofte mangelfuldt førte Kirkebøger, men de give ogsaa Oplysning om hele Bohavet og mangen en Gang om hele Husførelsen saavel i de store som i de smaa Hjem paa Land og i Kjøbstad.

Men hidtil have de ikke været tilstrækkelig udnyttede, og Grunden dertil maa vel for en Deel søges i, at de ofte ere vanskelige at faa ihænde, mange ligge hengjæmte paa Raad-stuernes og Herredskontorenes Lofter, og en Deel ligge vist omkring hos Godsforvalterne fra den Tid, disse tillige vare Birkedommere og Fogeder paa de private Birker. Rundt omkring i Præstegaardene og i Provsternes Arkiver maa der kunne findes mange Skifteprotokoller; thi indtil 1806 havde Geistligheden selv Skiftejurisdiktion, og de geistlige Skifter, omfattende Præster, Degne og Skoleholdere samt alle disses Enker, varetoges af Provsten med 2 Præster som Bisiddere.

Her meddeles et Uddrag, som i Midten af forrige Aar-hundrede er taget af den nu tabte Skifteprotokol for Hornum Herred. ¹⁾ Det vides ikke, hvem der har skrevet det, men det

¹⁾ Efter at Provinsarkiverne nu ere oprettede, ville alle Skifteproto-koller blive samlede der.

er rimeligvis Lauritz Aagaard, der var Sognepræst i Aardestrup, Buderup og Gravlev fra 1733—58 og i en Deel Aar havde været Amanuensis hos Biskoppen i Aalborg.

Manuskriptet er velvilligt overladt mig til Afbenyttelse af Hr. Oberstlieutenant Henning Deichmann.

I. Skifte, Jævning og Deling imellem hæderlig og vel lærde Mand Hr. Peder Mogensøn Curi, Præst til Ellidshøi og Svendstrup Sognekirker, efter hans sal. Kone.

Anledningen var, næst den Geistligheden i Danmark d. 24. Juni 1661 givne Privilegie, bemeldte Præstes Begjæring, som efter at han af Misforstand ved »privat og leege Personer« havde skiftet med sine Børn og derover erhvervet Thingsvidne af 29. Februar 1664, »ey considererende« at anderledes efter »Præstequindens« Død burde skee —, nu var kommen i bedre Forfaring. Hvorfor Provst Peder Jørgensøn Stub, med to Herredspræster Hr. Jens Jenssøn i Nørholm og Hr. Joen Jenssøn i Hvornum, »advaret og tilraadet af vores kjære ærværdige Hr. Biskop ¹⁾« ved Epistel dat. Viborg 14. Juni 1665, i Ellidshøi Præstegaard d. 5. October 1665 begynder Skiftet med at kassere det Forrige som stridende mod benævnte Privilegier, der formenes at betage ældre Lov sin Kraft. Og blev da »aldeles ved visse Tal, Maal, Vægt og Værd registreret och vurderet, skiftet og deelt udi erlige og velforstandige Dannemænds, som ere Peder Gundesøn i Ellidshøi, Herredsfoged udi Hvornum Herred, Oluf Nielssøn (og 3 andre), Børnenes Frænde og bedste Venner deres Offuerværelse, inspection och Underhandling.«

Først levende Kvæg, indavlet Korn med noget Tiende — tilstandendes (o: tilgodehavende) Skyld, Tiende og udlaante Korn — tilstandendes Gjæld — Boskab udi Husene — udi Nørstuen — Vesterstuen (i hvilke Værelser alene gamle Skrine, Stole, Borde, »Bagetrov och Kistebench«) — Østerstuen, deri 2 Senge m. desl. — Bryggerset, deri t. Ex. en Kobberkædel paa 2 Td., værd 21 Dlr., et Brændevinstøi, 9 Dlr. 3 ₤ — Stegerset o: Kjøkkenet — Loftet — Jordkjældereren — Tin, hvoriblandt 3 »storactige Liusestager«, 1½ ₤ — Messing, mest

¹⁾ Magister Peder Villadsen, Biskop i Viborg 1661—73.

Bækkener — Spisekammeret — desforuden Adskilligt, saasom »6 Benchediener och 2 Skiffuedeckener« — Tøier: Olmerdug à 20 β Alenen, Hørgarns Dreiel à $1\frac{1}{2}$ Å Al., Blaargarns Dreiel à 12 β Al., Bolster à 2 Å Al. — »en amuleret Guldring med en liden Steen udi af 4 Lod paa 9 Slettedaler, noch en anden trefoldig liden Guldring uden Steen paa $4\frac{1}{2}$ Dl., Perler store og smaa efter Vægt og Værd tilforn vaare indkjøbte for $7\frac{1}{2}$ Dlr.«

Bortskyldig Gjæld efter Enkemandens skriftlige Tilstaaelse, deriblandt til Mads Jacobsøn Degn i Tulstrup i Skaane 100 Sldr., tilsammen 670 Dlr. 2 Å 9 β $1\frac{5}{7}$ p., for hvilke Udlægskete i Præstegaardens Besætning, Avl og Effekter, samt Resten i udlaant Korn: Rug 32 Td. for 64 Dl., Byg $11\frac{1}{2}$ Td. for 17 Dl. 1 Å satte efter Landkjøbet, hvilket tilhøbe Enkemanden tog til sig og lovede at tilfredsstille Creditorerne af. Overskudet deltes derpaa lige mellem Fader og Børnene, 161 Dlr. 3 Å 8 β til hver, og blev lige udlagt i tilgodehavende Penge 230 Dlr. og Korn. Imod Børnenes Del i Sengeklæderne, Hø og Halmen lovede Faderen hver af sine Døttre en opgjort Seng saa god som 20 Sldl. eller og Penge derfor, som og sine tvende Sønner at holde til Skole, om de dertil ere og blive næmme og bekvemme, indtil de kunde blive færdige at begive sig til Høiskolen i Kjøbenhavn, eller og, om de ikke blive ved Bogen, indtil de kunde tjene godt Folk for deres Føde og Klæder. Af Moderens »Igangsklæder« fik ældste Datter en Kaabe, et Skjørt og en Trøie af sort Klæde med »lang sort Flodz under Skøderne og for Hænderne foderet«. Endelig tilbød Faderen for sin Samvittigheds Skyld, sagde han, at give hver af sine tre Pigebørn ti Rixdaler til Brudeskjænk og Udstyr, om han deres Bryllupsdage oplever. Derpaa gav han og Børnenes Formynder hinanden deres Hænder »contraherede, samtyckte og indginge alle forn^{te} Punckter uryggelige at holde hverandre uden alt skade i alle Maader, og betackede hverandre for god nøjactig, redelig och oprictig skifte och Jæffnet.«

II. Skifte begyndt i Julstrup Præstegaard d. 26. Juli 1666 ved Provst Stub, Sognepræst Hr. Niels Eskesen i Sønderholm og Hr. Christen Therckelsen, Medtjener i Ordet til Buderup, Ordestrup og Graffleff Sogne, efter Hr. Claus Christensøn, fordum Sognepræst til forn^{te} Buderup, Ordestrup og Graffleff Sogne, imellem hans efterladte Hustru Karen Trogelsdatter og

den sal. Mands Arvinger, nemlig Hr. Christen Christensen i Storvaahre paa hans Børns Vegne efter hans første sal. Kone, Hr. Claus' Søster Eline; Michel Sørensen i Nør Tranders paa sin Hustru Karens Vegne, ligesaa en Søster; Niels Christensen i Sundby en Broder; sal. Hans Christensen forrige Degn i Storevaahre, Hr. Claus' Brodersøn, hans Børn ved Formynder Niels Olufsen Wild, Borger i Aalborg. Paa den anden Side tilstede »til inspection og Underhandling« Peder Gundesøn i Ellidshøi Herredsfoged, Christen Jønsøn Skriver i Nibe, samt Enkens af Øvrigheden tilforordnede Fuldmægtig Knud Jacobsøn Sommer i Nibe, med 4 Vurderingsmænd.

Først betaltes bortskyldig Gjæld med Penge og Varer, deriblandt den Afdødes Begravelses-Bekostninger, saasom: fire Degne af Aalborg og sex Sædedegne af Hornumherred, som sang for Hr. Claus' Lig, de første 4 Dl., de sidste 3 Dl., betalte med rede Penge, Kiøld Koch i Aalborg fordrede for hans Umage at koge til Begravelsen 8 Dl., hvortil blev udlagt 1 Tønde Mjød, 1 Bogskab i Studerekammeret, 1 liden Fyrre-seng i det lidet Kammer for 8 Dl.; Kokkens Svendpenge 5 ₤; fire Kalkunske Høns kjøbte for 1½ Dl. For Adskilligt, efter Regnskab til den sl. Mands Begravelse 40 Dl. 9 β, alt betalt med rede Penge, ligesaa for Specerier til dito 12 Dl. 6 β, derfor Udlæg. Tjenestefolkenes tilgodehavende Løn: Avlskarlen 50 Sldl. 1 ₤, derfor udlagt bl. a. Hr. Jens Ruuses Obligation for Hovedstol og Renter 36 Sldl. 1 ₤; 4 Karles, 1 Svinevogters og 2 Pigers Løn derfor Udlæg. Provsten Hr. Peder Jørgensen Stub for hans Tjeneste og Prædiken over sal. Hr. Claus, item for hans Umage paa Skiftet og for Skiftet-brevet at forfærdige og renskrive er bevilget 10 Rdrl., derfor Udlæg. Peder Gundesøn for hans Umage paa Skiftet og Registrering, item for hans Dompeng og Fogedpenge for Indførsel for sal. Hr. Claus, fordrer Penge 7 Rd. 2 ₤. Christen Skriver i Nibe for sin Umage og Skrivning paa Registreringen og Skiftet 8 Rd. Hr. Christen Therchelson i Borup (Buderup) bevilget for hans store Umage, han har havt i sal. Hr. Claus' Sygdom, Reiser og for at være overværende paa Skiftet 6 Rd., derfor blandt andet udlagt 1 Par Pistoler 3 Rd. 2 ₤, en Side-degen 4 ₤. Vurderingsmændene for deres Umage 4 Rd. Fordrer Else Pedersdatter i Ellidshøi for 2 Par Voxlys, som hun havde gjort til sal. Hr. Claus' Begravelse, 4 ₤. Adskillige

Bude, som have løbet og bestilt Begravelsen, samt Palle Michelson i Siørup for 2 Plage, han har havt i Bevaring i Sommer, er bevilget 1 Rd. 2 \mathcal{L} , derfor udlagt 1 Tønde Rug er 2 Sldl. Summar: bortskyldig Gjæld = 285 Rd. $3\frac{1}{2}$ \mathcal{L} 1 β . Dertil udlagt adskillige Effekter og de øvrige delte, hvoraf paa Enkens Part kom 764 Rd. 12 β eller den halve Del, og sees Boet at have besiddet følgende Besætning af Kreaturer, nemlig:

23 Stude	vurderet for 5 Rd. 2 \mathcal{L} à 7 Rd. 4 \mathcal{L} pr. Stykke,
2 syge do. paa Albæk	à 5 — » - - —
9 unge do.	à 4 — » - - —
4 Aarings do.	à » — 5 - - —
15 Køer	2 Rd. 4 \mathcal{L} à 3 — 2 - - —
7 Kvier	1 — 2 - à 2 — 4 - - —
3 Kalve	à » — 3 - - —

63 Stykker Kvæg, stort og smaat.

61 Faar	à 2 \mathcal{L} à 3 \mathcal{L}	11 Galte	à 4 \mathcal{L}
7 Væddere	à 3 -	13 Soesvin	à 3 -
24 Lam	à 1 -	11 Grise	à » - 14 β

92 Stykker Faarehoveder. 35 Svin, store og smaa.

6 Heste fra 5 til 14 Aar gl. vurderet for	9 Rd. 2 \mathcal{L} à 4 Rd.
7 do. under 4 Aar	4 — 4 - à 1 —

Desuden udlagt for Gjæld:

1 syv Aar gammel Hest	20 Sldl.,
1 Mærplag i 3. Aar	6 Rd.,
1 do.	10 Sldl.,
1 gl. Hest	3 —

17 Stykker Heste, unge og gamle.

Desuden udlagt til Gjæld og udloddet 91 Td. Rug à 2 Sldl., men kun $2\frac{1}{2}$ Td. Havre = 2 Sldl. 12 β . Ligeledes udloddet 40 Læs Rug à 2 Td. à 7 \mathcal{L} Tønden, 16 Læs Byg à 2 Td. à 6 \mathcal{L} Tønden og 19 Læs Havre à 2 Td. à $3\frac{1}{2}$ \mathcal{L} ; formodentlig er det den halve Del af Præstegaardens Avl, som tilfaldt Enken og staaende paa Marken er anslaaet til ovenanførte.

Fremdeles udloddet Bøger for 21 Rd. 2 \mathcal{L} og Sølv 84 Lod 2 Kvint à 2 \mathcal{L} 12 β , 12 Dyner og 12 Puder, 6 Sengeklæder (maaske Sengetæpper), 8 Lagen mest Hørgarn, 2 Pudevaar, 6 Benkedyner og Hynder, 3 Duge. Af Værelser nævnes

Østerstuen (hvor bl. a. en Øltønde), Korsstuen, Studerekammeret, hvori paa en Bjælke var indhugget C. C. V. — K. T. D. 1654 — Spem meliora sequuntur, Spisekammeret, Brøggers, Kjøkken, Kjælder og Loft. Endelig blev ogsaa delt Boets Tilgodehavende, circa 400 Rd., samt tilbageværende rede Penge efter Regningernes Betaling = 60 Rd. Enken beholdt sine Gangklæder, en opredt Seng, Kiste og Skrin forlods og Arvingerne sal. Hr. Claus' Klæder. Tienden af Sognene i tilstundende Aar beholdt Enken udelt sin Halvdel af, da hun i Naadensaaret holder Successor til Kost. Angaaende Præstegaardens Bygninger, som »er vel uden brøstfældighed ved mact holdt«, lovede Successor Hr. Ruus »for Retten« at ville hos Biskoppen tilsvare de 100 Rd. »Præstegaardens Taxt«, som ei af Hr. Claus var betalt, men alene forrentet.

III. Skifte, holdt af Hr. Niels Eskesen i Sønderholm »vicepræpositus« Joen Jenssøn i Hornum, Jens Jacobsen Ruus i Julstrup »assessores« skriftlig dertil beordrede af »Hans Ærværdighed vores kjære Hr. Biskop høilærdt Mand Mag. Peder Villatzsøn« d. 24. Februar 1668 i Kirketorp efter Hr. Peder Jørgensøn Stubs afgangne Hustru Karen Pedersdatter og den efterlevende Mand og egne samt Stedbørn. Efter at den bortskyldige Gjæld: 534½ Sldl. 6 β 1 Alb. var betalt ved Udlæg, blev paa samme Maade udgjort Enkemandens Halvpart = 146 Sldl. 3 β 8 β, og de øvrige Arvingers derefter som sædvanlig. Indboet synes rigere og fuldstændigere i Henseende til Linned og Sølv, end efter Hr. Claus i Juelstrup; saa var og blandt den sal. Kones Gangklæder, som forlods tilfaldt Pigebørnene, adskillige mest sorte, men kostbare Klædningsstykker dels af Silke, dels af »Castor polemet« og Kirsai, samt Floiels Huer og »et rødt Sirtses Skjørt (ellers kaldet schiff) med et tilføiet Koffes Snørliv, besat med Sølv Galloner og 10 Par Sølv Mallier.«

IV. Skifte d. 5. Sept. 1671 ved Provst Stub i Kirketorp, Niels Eskesen i Sønderholm, Jens Jacobsen Ruus »paa Kongl. Mayestæt og Rettens Vegne« efter Hr. Joen Jenssøns i Hornum hans afdøde Hustru Anne Lauritsdatter, hvor da i Boets Formue = 483 Dl. 3 β 8 β, hvoriblandt tilstandendes Gjæld hos Kvartermester Søfren Rasmussen under Ritmester Risler

for en Hest 15 Dl., likvideres bortskyldig Gjæld 157 Dl., og bliver da Hr. Joens Halvpart 163 Dl. 2 g 13 β . Præsten havde saaet Rug hos en Bonde i Byen og havde tilstaaet sin »Plovmand« 2 Trav. Rug af Gjødningens Vangen og ligeledes Byg. Tienden blev Enkemanden enig med Arvingerne skulde deles saaledes, at disse bekom af ham 4 Td. Rug, 6 Td. Byg og 6 Td. Havre »godt ydefærdigt Korn«, som de hos ham skal erholde til Kyndelmisse førstkommende, eller og Penge.

V. Skifte forrettet af Provst Stub i Kirketorp, Niels Eskesen i Sønderholm og Jens Jacobsen Ruus d. 17. Juni 1672 efter Hr. Christen Therkelssøn¹⁾ i Borup [Buderup] Annex Præstegaard mellem hans Hustru Anne Pedersdatter og Arvinger, hvor som sædvanlig registreres og vurderes, dog i fortløbende Orden og hver Slags for sig den sal. Mands »Boefæ og Formue«, hvoriblandt Besætning 8 Heste og 3 Føl, 14 Stude og 4 unge do., 10 Køer, 1 Tyr, 8 Kvier, 6 Kalve, 47 gl. Faar, 9 Vædere, 31 Lam, nogle faa Svin og Gjæs. Indbo i Vestrestuen, Mellemstuen, Østrestuen, Bryggerset, hvor f. Ex. en Hørbrøde og Skagfoed, Stegerset, Stegekammeret, Ølkjelderen, Studerekammeret, hvor Hr. Christens Bøger, omtrent 120 Vol., vurderet til 36 Dl. 1 g 3 β , mest ubekjendte latinske Skrifter af dogmatisk Indhold. Klæder til 6 Senge foruden Hynder og Benkedyner, en Del Tin og Messing, 112 Lod Sølv, deriblandt en Sølvkande vog 18 Lod og en do. 62. I et Kammer i Gaarden 1 Td. Miød. I Haven 6 Bistader, vurderede til 5 g Stykket unge og gamle. Den sal. Mands Igangsklæder, hvoriblandt kun 4 Skjorter, derimod 3 Præstekjoler af »Fiffskaft« og Klæde, 4 Pibekraver, 1 Muffe, 2 Par Sko, 1 Læder Uldenskjorte m. v., hvilke Arvingerne delte mellem sig, hvorimod Enken fik sin Seng opredt, Kiste med Klæder i. Af Udboe 2 Plove med Ege-Aase, Jerndrætter, Aage og behørig Redskaber tilsammen for 10 g ; en beslagen Vogn »med lang Vognkurv« og alt Tilbehør 16 Sldl., 1 Reisevogn 6 Sldl., 1 Arbeidsvogn med kort Vognkurv, 1 gammel Vogn med 4 Knubhjul 1 Dl. 1 g foruden Vogn, 1 gammel Kane 1 g 8 β ,

¹⁾ Christen Therkelssøn, der var Sognekapellan (residerende Kapellan) i Aardestrup, Buderup og Gravlev Pastorat, nævnes ikke i Wibergs Præstehistorie.

2 gamle Slæder 2 K . Tilgodehavende 22 Dl. 1 K 10 β , hele Indgjæld tilsammen 599 Sldl. 1 K 2 β , og tilstod Arvingerne intet under Registreringen var »forgættet«. Angaaende Kornsæden, som til »begge Gaarde saad er«, nemlig: Gjøde Rug $5\frac{1}{2}$ Td., 2den Kjærv Rug $5\frac{1}{2}$ Td., Byg 6 Td., Havre 28 Td., da blev den ei taxeret, da Verner Parsbjerg til Nørlund ved sin Fuldmægtig Knud Pedersen paa den øde, af Hr. Christen i Brug hafte Gaards Vegne protesterede før Brøstfæld paa 3 Huse à 10 Bindinger, 3 Dlr. pr. Binding, til hvilke Hr. Christen aarlig havde af Huusbonden erholdt, men ei anvendt Bygnings-tømmer; desligeste for resterende Landgilde til Martini¹⁾ 1671 i Penge 12 Dlr. Ligeledes protesterede Sognepræsten Hr. Jens Jacobsen Ruus paa Annexgaardens Vegne derimod, før Bygfæld, Kongl. Skatter og andre Udgifter vare udredede. Med hvilke Indsigelser Arvingerne lode dem nøie.

Skyld anmeldtes: en i Hr. Christens Boe indestaaende Arvelod 152 Sldl. 2 K 8 β . Hans Nielsen i Hyldgaard tilgode efter Obligation 80 Sldl. med otte Maaneders Rente. Fru Dorthe Daae²⁾ blandt andet for Oldengjæld 9 K 6 β . Hr. Jens Ruus for 4 Traver à 1 K og 6 Td. Havre à 3 K . NB. for sin Tjeneste over den sal. Mand vilde Sognepræsten intet have. Ritmester Peter Risler³⁾ den sal. Mand laante 6 Sldl. Til Skiftets Bekostning 18 K 2 β . Folkeløn til 2 Karle, 1 Pige, 1 Vogter og 1 liden Pige. Herredsskriveren Christen Andersøn for Registrering og Vurdering at concipere og reenskrive fra sig til Provsten 5 Dl. Skyldens Summa 602 Sldl. 3 β 2 Alb., som oversteg Indgjælden med 2 Sldl. 3 K 7 β , og frafaldt Arvingerne al Fordring paa Arv, hvorimod Enken lovede at betale al Gjæld, for hvilken der kun skete Udlæg af den til Hans Nielsen i Hyldgaard.

VI. Skifte, forrettet ved Provst Peder Jørgensen Stub, Hr. Joen Jensen i Hornum og Hr. Jens Jacobsen Ruus i Juelstrup d. 28. Septbr. 1672 efter Hr. Peder Mogensen Curi i Elleshøi Præstegaard, Broder til Rektor, Magister Mogens

¹⁾ Mortensdag.

²⁾ Dorthe Daa til Torstedlund var Enke efter Rigsraad Gregers Krabbe og døde 1675.

³⁾ Eier af Buderupholm.

Wiinggaard¹⁾ i Aalborg, mellem Enken Anne Nielsdatter, som just laa i Barselseng, Hr. Niels Eskesens Datter i Sønderholm, og sær Kuld Børn. Boets Forfatning var meget ringe og den sal. Mand meget forgjældet, saa Indgjælden 843 Dl. 3 g 11 b næppe forslog til Udgjælden.

Dette Skifte findes derefter omgjort efter Landsthingsdom af 28. Januar 1674, 18. Juni og 29. Juli, hvorved Boet forøges med en Sølvkande og 64 Lod Sølv à 3 g . I Procesindlæggene specificeres Udgifterne f. Ex. den sal. Mands Begravelses Bekostning, for en Egekiste 6 Rdl., den at lade austryste 3 g , for Søm den paa Laaget at beslaa med 5 g 10 b , Arbejdsløn derfor 2 g , 6 Haandgreb og »Puchler« 5 Sldl., Klæde, Lærred og Bay til Enken og Børnene til Sørgeklæder 38 Dl. 8 b , Kokkekonen 2 Sldl., til et Ligklæde fra Skipperlauget i Aalborg, som blev brugt over Liget, 5 Sldl.

VII. Skifte ved Provst Stub, Jens Jensen i Nørholm og Jens Jacobsen Ruus i Juelstrup 10. April 1673 efter Hr. Niels Eskesen²⁾ i Sønderholm mellem hans Børn hæderlig og vel-lærde Studiosum Niels Nielsen³⁾, Sophia Nielsdatter⁴⁾ og 2 Sostre⁵⁾. Blev da først registreret Sølv 367 Lod 3 Qv., som bestod af 3 Kander, 6 Stobe og 8 Skeer, et Stykke Guld værd 24 Rdl., Stjerne Krontin 7 Fade og 2½ Pd. à 12 Skaalpund à 10 b Marken, Messing, Kobber, overhovedet betydelig Indbo og Udbo forefunden i Bryggerstuen, Kjølstuen, Melkestuen, Østrestuen, Storestuen, Dagligstuen, den liden Stue, Nystuen, det lidet Kammer derved, Kjeldereren, det lange Kammer, Østerkammeret. Endvidere tilstaaendes Gjæld 1911 Sldl. 14 b , der-

1) Peder Mogensen Curi og Mogens Wiinggaard vare kun Halybrødre; Moderen Anne Kjeldsdatter var gift to Gange, først med Mogens Thomsen Wiinggaard, Sognepræst til Nørholm, † 1636, derefter med Eftermanden Jens Jensen Sjorslev; dennes Søn blev kaldet Mogens Wiinggaard efter den første Mand.

2) Niels Eskesen havde giftet sig med Berethe Nielsdatter, uagtet han havde lovet at ægte Formanden Provst Jacob Jensens Enke; han havde i den Anledning mange Stridigheder med Jørgen Marsvin paa Restrup, hvorom Oplysninger findes i Jydske Indlæg for 1657.

3) Niels Nielsen Steenberg blev Sognepræst i Øster Hornum.

4) Hun blev gift med Eftermanden Poul Sørensen Kierulff.

5) En af disse blev gift med Præsten Ole Andersen Hoffmann i Ellidshei og Svenstrup.

iblandt Magister Mogens Wingaard, Rektor i Aalborg, Brev paa 800 Sldl. med 1 Aars Rente 48 Sldl.¹⁾ Kjøbstad Gods: Daniel Priors Gaard i Aalborg = 1200 Sldl., Morten Porthuses Deel i en Have med paastaaende Boder = 618 Sldl. 1 g 2 β . Jordegods: Raakiold i Elleshøi Sogn matrikuleret for 15 Td. 3 Sk. 2 Fk. $2\frac{5}{7}$ Alb., en Gaard i Andrup ibid. af Hartkorn 6 Td. $\frac{1}{2}$ Skp., en Halvgaard i Fieldsøe, Rinds Herred, af Hartkorn 2 Td. 3 Sk. 1 Fk. $\frac{1}{2}$ Alb., hver Tønde taxeret for 40 Rdl., er 958 Rdl. 12 β . Sønderup Sognetiende mageskiftet fra velb. Christopher Lindenov til Restrup, skyld. 3 Pund Rug, 3 Pund Byg er Hartkorn 12 Td. à 50 Rdl. Veggerby Sognetiende skyld. 4 Pund Rug, 4 Pund Byg $1\frac{1}{2}$ Ørte apre (o: Havre) er Hartkorn 18 Td. 900 Rdl. Summa Summarum uberegnet D. Priors Gaard = 7456 Dl. 3 g 9 β . Gjæld: Folkeløn og Husets Fornødenhed 325 Dl. 8 β , hertil bl. a. udlagt 24 Td. Korn, som vare i Maltgjærning i Aalborg, 16 Td. Rug, 30 Td. Byg »til 8 Ædere«. Resten delt, »da efter Lycke og Lodkastning er første Lod tilfalden Benedichte Nielsdatter«. Hr. Provst Stubs Fordring at nyde Godtgjørelse i Boet for 12 opredte Senge og Bordklæder, laante Hr. Niels Eskesen, da han gjorde sin Datter Annes Bryllup i Sønderholm Præstegaard St. Hansdag 1666 og da brændte, blev afslaaet. Præstegaardens Bygninger bleve skjønnede at være: Istralingen 21 Bind, Laden 24 do., Østre Huset 15 do., Vestreste 23 do., desuden 8 Fag Huus, som staaer i Gaarden, alt i god Stand og nylig opbyggt (formodentlig efter Ildebranden). Hr. Niels havde dertil faaet 2 Rdl. af hver Kirke i Vendelboe og Viborg Stifter. Desarsag Eftermanden »hæderlig og vellærd unge Mand« Hr. Poul Kierulff²⁾ med Præstegaarden var vel tilfreds og paatog sig at indfri samme hos de Fattiges Direktører, ligesaa med Skifterettens øvrige Decision i Henseende til Naadens-Aarets

¹⁾ Rektor Wiingaard blev afsat fra sit Embede efter Høiesteretsdom af 29. Aug. 1684. Om hans mange Sammenstød med Biskopperne Foss og Bornemann har Rektor Em. Tauber samlet udførlige Efterretninger, der findes meddelte i Professor Hundrups »Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole«. Wingaard levede endnu 1710 i Kjøbenhavn »svag, gammel og syg« og fik da 6 Rdl. af et Legat for fattige Studenter. Hans Obligation for 800 Sldl. har derfor vist ikke været meget værdifuld.

²⁾ Der er tilføjet »i sin kjære Faders Urban Andersens Overværelse«. Han blev gift med Formandens Datter Sophia.

Rettigheder. Endelig mødte Hr. Ove Rosenkrantz med Erklæringer og Paastand, som afvises.

VIII. Skifte efter Hr. Michel Jensen, Præst til Sønderup og Suldrup, forrettet 18. Juni 1673, da den rette 30. Dag indtraf den 9. Juni, som var ubeleilig for Terminens Skyld, ved Provst Peder Jørgensen Stub, Hr. Jens Jacobsen Ruus og Hr. Ole Andersen Hofman. Forevistes da Effecterne i Dagligstuen, bl. a. 15 Stavkar, 1 Flødebøtte, og paa andre Steder adskillig tildels ringe Indbo for en Summa 229 Dl. 3 β . Blandt bortskyldig Gjæld nævnes Gæsteri 5 Dl., dennes hele Beløb var 125 Dl. 2 \mathcal{K} 8 β , hvorfor Udlæg. Præstegaardens Bygning meget brøstfældig, og blev man enig om 40 Sldl. i Bygfæld. Den sal. Mands Bøger befandtes at være af »liden tal og ringe værdi«, saa at en gammel dansk Bibel kom paa den ene halve Lod og alle de øvrige — ubenævnt — paa den anden. Den beholdne Formue deltes i to lige Dele 56 Dl. 3 \mathcal{K} 10 β paa hver, foruden Kornet paa Loftet, deriblandt Bygmalt 14½ Skp. og Rugmalt 2 Skp., dog at Provsten og Præsterne, »som have haft Umag med dette Skifte efter enhver deres Besværing, Vognleie og egne Dontis imidlertid foraarsaget Forsømmelse«, gives som billig eragtes og de kan forliges om.

IX. Skifte 1679 d. 24. Septbr. efter afg. Hr. Peder Nielsen Dyrsted, Præst til Sønderup og Suldrup Kald, forrettet ved Jens Jacobsen Ruus, Provst i Hvornum Herred, Lars Nielsen Crase, Sognepræst i Nibe, og Poul Sørensen Kierulff, Sognepræst i Sønderholm, ved sin Svoger Hr. Niels Steenberg, Cappellan i Hvornum, mellem Enken Margrethe Stub med Lavværge og Broder Hr. Peder Pedersen Stub i Kirketorp og den Afdødes gamle Fader Niels Pedersen, som nu er til Væring hos sin Svoger Jens Christensen i Romdrup. Og produceredes 1) Landsthingsstevning af 13. Juli 1679, hvorved indkaldtes den sal. Mands Creditorer til Møde ved Skiftet, 2) Thingsvidne udstedt af Hornum Herredsting, hvori blandt andre Bondemænd nævnes Matz Christensøn i Herredsbek, Anders Feddersen, Sidzheftig paa Albæk, Ridefoged til Thorstedlund, fremlagde Fuldmagt til at møde paa Skiftet efter Hr. Dyrsted for Enken og Lavværge.

Derpaa tilspurgtes Arvingerne, om de vilde arve og gjælde,

hvortil de svarede nei, hvorpaa Boet vurderedes af 2 Mænd af Sognet. Befunden bl. a. 2 Bænke af Fyr, 6 Alen lange, à 2 K , 1 Kiste med Enkens Navn paa 6 Dl., 2 gl. Hestetøier, 1 gl. Hampesvøb i Dagligstuen, liden Stuen, Brødkammeret, Kjælderammeret, Kjøkkenet, Bryggerstedet, som med Præstegaardens Avling og hele Tiende vurderedes til 285 Dl. 1 K 12 β .

Efter Sølvs, Bøgers og Igangsklæderne blev spurgt, men første og sidste udsat, Bøgerne forefundne i et Bogskab at være »ringe og af ingen Værdi, som vi Præster kunde tykkes«. Vurderingsmændene, hvoriblandt nævnes tillige Niels Andersen i Hitzbakmølle, taxerede Præstegaardens Istraling for 90 Sldl., »de østre fem Bindinger af den Afgangne ny opført og deri næsten befattet alle de andre Udhuse, som ere ganske lidt værdt og næsten i alt øde og forraadnede, undtagen det ny Stykke Ladehuus i Nordvest i Gaarden, som Hr. Søren Hoffmann siger sig at have ladet bygge.« Bortskyldig Gjæld: Begravelsesbekostning = 48 Dl. 1 K 12 β , en Forkarls Løn 10 Dl., en Piges Løn 4 Dl. Capellanen og Successor Hr. Søren Hoffmann sidste Aars Løn 50 Dl. Præstegaarden: Rentpenge for 5 Aar à 9 Dl., for Stykheste for Aarene 1678 og 79 = 23 Dl. 2 β , Brøstfældighed paa Præstegaarden 90 Dl.; der nævnes en Dom, udstedt af Nibe Birkething 25. Januar 1675, 2 Obligationer, udstedte 1675 af Margrethe Stub i hendes Mands Skrøbelighed og Afsindighed. Summa Gjæld 537 Dl. 1 β , altsaa var denne 251 Dl. 2 K 5 β høiere end Formuen, saa Creditorerne fik Intet.

1683 d. 17. Januar Registrering og Vurdering, ved Provst Ruus i Sønderholm Præstegaard, efter afg. Oluf Hoffmanns¹⁾ Hustru Sophie Nielsdatter²⁾ af Ellidshøi.

X. 1684 d. 6. Marts Skifte efter Joen Jensen, Sognepræst i Hornum, forrettet ved Viceprovst Peder Pedersen Stub i Kirketerp, Søren Hofman i Sønderup, Jacob Madsen i Ellitzhøi, hvorved Provst Ruus var tilstede for at meddele sit Raad og

¹⁾ Han var 1679, ifølge Eftermandens Mogens Gundersen Helsingborgs Kaldsbrev af 5. Januar 1680, dømt fra Kaldet »formedelst hans grove Forseelse« (A. H. Nielsen: Viborg Stifts Præstehistorie V, Side 136).

²⁾ Hun maa have opholdt sig hos Svogeren Poul Sørensen Kierulff, Sognepræst i Sønderholm og Freilev.

Betænkning. Hr. Niels Steenberg, før Capellan, nu designeret Sognepræst i Hornum, gift med den Afdødes Datter¹⁾, var eneste Arving, men fragik Arv og Gjæld. Blandt det Registrerede var 12 Bøger. Kornet og Avlingen, som var utærsket — hvoraf Bygget meget svang og ringe — blev tilbudt Præsten, men han undskyldte sig, hvorfor Degnen Peder Thrane købte samme for ialt 24 Dl. Rugsæden til den halve Præstegaards (Hr. Johns) Anpart taxeredes i alt for 1 Tønde [rimeligvis har Capellanen istedetfor Løn, som ikke omtales, havt den halve Deel af Jorden til Brug]. Formuen beløb sig til 189 Dl. 1 g 2 b , Skylden 201 Sldl. 2 g 9 b , deriblandt: hæderlig Hr. Jacob Matzen, som begrov den sal. Mands Lig og havde en flittig studeret og velbehagelig Ligs Sermon i Kirke, begjærede noget og kan det ikke være ringere end 4 Dl. 4 Degne, som sang, à 1 Dl. Hr. Thøger Lassen til Rødsleth havde en Fordring paa 200 Dl., derfor Pant, som han beholdt.

1684 d. 4. August Skifte ved Hr. Peder Jensen i Nørholm, Viceprovst, efter Niels Steenbergs Hustru²⁾, hvorved Enkemanden uden Registrering udlover 50 Dl. til Datteren til Arv, som vedtoges.

XI. Skifte 1685 d. 12. Febr. ved Provst Jens Ruus efter Hr. Søren Hofman i Sønderup at dele Boet mellem Enken Margrethe Stub og 2 samavlede Døttre, og sees, at Enken af en vis høi Mand havde faaet Løfte ei at blive »forskudt« fra Stedet³⁾, hvilket dog ei er bleven opfyldt af Eftermanden Hr. Jacob Aarøe⁴⁾. Forfatningen efter Hr. Søren var iøvrigt god. Af en senere Paategning sees, at Enken 1687 boede i Buderup Præstegaard.

¹⁾ Anne Joensdatter.

²⁾ Anne Jensdatter.

³⁾ Jacob Aarøe giftede sig 15. Juni 1686 med den 20aarige Kirsten Nielsdatter, en Steddatter af den rige Apotheker Daniel Friedenreich i Viborg; det er rimeligvis med hende at han har faaet Annerupgaard i Ellidshøi Sogn, Jølbygaard paa Morsø og en Deel Gods.

⁴⁾ Til dette Embede var der ikke privat Kaldsret, men Kongen (Christian V) kaldte selv Præsten.